

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

IV. Differentia 4. Quæ sunt meri & mixti Imperii, Iure Canonico delegari
possunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

ritò, quia non tantùm contra sacros Canones, præteritum Pauli II. Constitutionem, Ambitiosè peccat, sed insuper juramentum violat, quo se possessiones mensarum addictas non alienaturum summo Pontifici promittit. v. *Layman l. 3. Tr. 4. c. 10. n. 9.* & *Barbos. in summa Decisionum Apostol. v. Alienare n. 7.* ubi docet, alienationes omnes rerum ecclesiasticarum in damnum ecclesiarum, vel non servatis solemnitatibus factas irritas esse per Constitutionem Pauli IV. quæ incipit: *Iniunctum nobis*, quam innovat Pius IV. *Constitut. xi. quæ incipit: Provida*, apud *Laërtium Cherub. Tomo 1. Bullarii pag. 729. & Tomo 2. pag. 21.*

Fallit *secundò*, quando Prælatum unà cum Capitulo, seu communicato consilio ita deliquisset, invadenda res ecclesiarum, aut monasterii. *l. tubemus. 14. C. de sacrosanct. eccles. ubi decernitur, patrimonium Ecclesiarum perpetuum esse debere, nec ullam alienationem (quo nomine, venditio, donatio, permutatio, & simil. continentur) sive res mobilis, sive immobilis fuerit, valituram, nisi servatà juris formà,*

& præscriptà solemnitate fiat. Nec dixeris dispositionem prædictam soli Constantinopolitanæ majori Ecclesiarum factam esse, quemadmodum textus manifestè indicat. Quamvis enim ea Justiniani ab initio mens fuerit, pauld post tamen ad reliquas ecclesias majori subiectas, & denique ad alias omnes ubicunque locorum in Imperii provinciis constitutas extensa est teste *Gottofredo* in notis suis, & patet ex *Auth. annexa. Hoc ius porrectum est ad omnem venerabilem locum, omne que collegium, quod a cetero pia constituit, ut nec eorum res pignorentur. v. Novell. 120. c. 7. Socinum in Reg. 110.* Ecclesiarum res absque solemnitate regulariter non alienentur, ad quam plures exceptiones enumerat, & confirmat, de quo à nobis alibi actum est, in summa *Jur. Can. nimirum Par. 2. tit. ult. & infra iterum occurrit occasio declarandi. Legi potest præ aliis Molina Disp. 465. & seqq. Less. c. 24. Dub. 11. Zerola in Praxi episc. Par. 1. v. Alienatio. Comit. l. 3. q. 19. Valens. l. 3. tit. 13. §. 5. Lancelor. l. 2. sum. tit. 27.*

IV.

DIFFERENTIA 4.

Quæ sunt meri & mixti Imperii, iure Canonico delegari possunt. c. Quod ledem. de off. ordin. c. In Archiepiscopatu. de raptoribus. secus iure civili. l. 1. Tit. de officio ejus, cui mandata est jurisdicatio.

1. Imperium. *Tit. de jurisd. omni. Iudic. Bartol.*

20. Ioann. Bapt. à S. Blasio 6.

IMerum imperium *Vlpiano* est, habere gladii potestatem, ad animadvertendum in facinorosos homines, quod etiam potestas appellatur. *l. 3. Tit.*

de iurisd. omni. Descriptio, an definitio sit, nostra quidem hinc nihil interest. Litigant apud *Fachinaum l. 9. contrav.* Juris interpretes. *c. 94.* Esto gladii potestas **primarius**

rius actus, cum certum sit gradibus distinguere, quorum primus maximi Imperii vocatur, continetque potestatem belli decernendi, leges condendi, & similia. Ad secundum, qui majoris Imperii nomine insignitur, pertinet facinorosis supplicium capitis, mutilationis, vel exilii definire. Huic in foro ecclesiastico respondet potestas excommunicandi, degradandi, &c. non ad instantiam aliorum, sed motu proprio. Ad tertium gradum spectat potestas igni & aqua interdicendi, in insulam deportandi, diciturque minor capitis diminutio, qua jus civitatis amittitur, sed libertas retinetur. Quartus gradus vocatur parvi imperii, estque potestas relegandi, torquendi, puniendi corporaliter citra mutilationem, cujusmodi poenis etiam Ecclesia delinquentes perstringit. Ad quintum & sextum gradum pertinent minora, cujusmodi est multa pecuniaria, & coercitio modica. Simili fere modo Imperium mixtum, cui etiam iurisdictio inest, dividitur, quemadmodum in *summa Iuris Canon. part. 3. tit. 1. §. 1. explicavimus.*

II. His positis, Jure Canonico & merum & mixtum Imperium delegari, Bartolus probat ex *c. Quod sedem, de offic. ordin. ubi Innocentius III. Turonensi Archiepiscopo rescribit, licere Archiepiscopo, qui impeditus est, alicui episcopo committere vices suas consecrandi suffraganeorum suorum aliquem. Ubi Felinus, Archiepiscopus impeditus potest consecrationem sui suffraganei alteri committere, & consecrandus teneretur munus consecrationis ab illo recipere, adeoque Regulam (*Quae meri imperii sunt, non delegari*) fallere, quando ordinarius*

est impeditus, ut latissime per Altedrum referentem omnes in *l. 1. de off. eius, cui mandat. est iurisdictio. Idem in Pastoralis officii eod. tit.* astruitur, cum dedito, invitum compelli non posse suscipiendam delegationem. Pro eodem allegatur, *c. In Archiepiscopatu, de rapinis. Item c. fin. Ne clerici, vel monachi in ob. clarè dicitur, episcopos delegare potest causas sanguinis, quæ procul dubio ad merum imperium pertinent. Neque id tantum, ut *Fachinaw l. 9. c. 99. interpretatur, quia episcopis non permittitur causas sanguinis agitare. Ecclesia enim ratione proprii finis, qui est animarum salus in ejusmodi negotiis lento passu incedit, patiturque non gravatè à pluribus tractari, quæ ad justitiæ conservandam conducunt, & Ecclesie profunt. *Gloss. e. In Archiepiscopatu, de rapinis. Special. tit. de iurid. omn. iud. §. 1. Varius de nullitate. §. Ex defectu iurid. deleg.***

III. Alteram partem (merum Imperium Jure civili non delegari) *Everardus Bronchorst in Centur. 1. Enantioph. ff. de* ita proponit, & confirmat. Quæcumque specialiter, hoc est, nominatim, & expressè lege, S. C. vel constitutione principum tribuuntur, ea non possunt alteri committi, *l. 1. Tit. de off. eius, cui mandat. de iurid.* Tale est merum Imperium, quod specialiter lege datur, nec competit comparatio jure magistratus, ideoque ab eo non datum est, alteri delegari nequit, *l. Non potest, 70. Tit. de Reg. iur.* Ratio est, quia specialiter potestas meri Imperii, minus disceptatio, coercitioque, cum in certis magistratibus ob singularem sedem, & industriam ad hoc electis concessa est. Cum enim antiquitus non lice-

ter in ius populi in civis Romani caput animadvertere, l. 2. Tit. de orig. iur. ideo exercitio meri Imperii, à populo, vel principe legibus publicorum iudiciorum certis magistratibus tributa fuit, arg. l. Alia, de verb. signif. Majus enim negotium majoribus nostris vitum fuit, delibere hominis capite constituere, quam ut cuiusvis magistratus arbitrio permitteretur, qui non etiam à tota Rep. mandatum accepisset.

Limitant tamen DD. quòd delegari

possit merum Imperium in casu absentiae per dictam l. 1. Tit. de off. eius, & c. in v. Non aliter mandare poterit, quam si abesse ceperit. Verùm hoc non universè, sed in crimine violentiae factae tantum obtinet, juxta l. Iuliam, de vi. Cujus poena, maxime si vis privata sit, non fuit capitalis, sed tantum ademptio tertiae partis bonorum, l. 2. Cod. ad l. Iul. de vi. Ita Bronchorst. Socin. Reg. 84. & Covarr. l. 3. Variar. c. 20. ubi praeter aliis omnibus exactissime discutitur praesentem controversiam.

V.

DIFFERENTIA 5.

Rescriptum principis, & Papa non extendit se ultra unam diœtam, c. Nonnulli, de rescript. c. Statutum, §. 1. cod. in 6. Quod jure civili non invenitur, Ioann. Bapt. de S. Blas. 98.

I. Responsis prudentum, quae de rebus controversis olim interrogati principum permissa reddebant, eorundem principum rescripta successerunt, quasi dicas, per literas responsa, quibus illi vel ad libellos praesentium, vel ad magistratuum absentium consultationes, quid sibi de ea re fieri placeret, declarabant, l. Rescripta, c. de precib. Imper. offerendu, §. Responsa. Institut. de iur. Natur. Eorum, quae à summo Pontifice emanant, alia sunt realia, alia personalia, alia contentiosa, alia ad lites, alia gratiosa, de beneficiis ecclesiasticis scilicet: alia iustitia, alia in forma communi, alia in forma pauperum. Coman. l. 1. c. 15. Barbof. in c. Responsa. Dist. 2. Silv. & Zerola in v. Rescriptum.

II. De contentiosis seu forensibus in Aninomia.

c. Nonnulli, citato Pontifex constituit, ne quis extra diœcesin suam per literas Apostol. ultra duas diœtas, id est, bidui itinere locum distantem ad iudicium trahi possit; nisi de assensu partium fuerint impetratae, vel expressam de hac constitutione mentionem faciant. Quae indulgentia in c. Statutum hoc tit. in 6. restringitur ad unam dumtaxat diœtam. Verba sunt: Cùm actor & reus civitatum & diœcesium fuerint diversarum, si actor in civitate vel diœcesi rei iudicem habere recuset, ipsum non in sua, sed in alia civitate vel diœcesi liberè impetrare valeat, reumque trahere ad eundem, dummodo locus, ad quem eum traxerit ultra unam diœtam (sicut in casu alio permittitur) minimè sit remotus. Ita Bonifacius VIII. consultum cupiens reis, qui ad

B remo